

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Гарант освітньої програми
_____ С.Ю. Соколюк
“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціально-економічний аналіз підприємницького
середовища»

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища» для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». Умань: Уманський НУС, 2022. 20 с.

Розробник: к.е.н., доцент Жарун О.В. _____

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2022року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ (Соколюк С.Ю.)
(підпис)

« ____ » _____ 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2022року

Голова _____ (Цимбалюк Ю.А.)
(підпис)

« ____ » _____ 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента - 7	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітня програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		42 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		108 год.	168 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Розвиток підприємництва як сектору національної економіки, що функціонує на засадах організаційно-господарського новаторства, є джерелом інноваційного розвитку економіки та за рахунок ефективного поєднання чинників виробництва дозволяє підвищити економічний потенціал і конкурентоспроможність держави, покращити її участь в міжнародному поділі праці. Фінансова стійкість підприємництва є необхідною передумовою розвитку підприємницького сектору національної економіки, а отже й важливим завданням державної політики гарантування економічної безпеки держави в умовах посилення фінансово-економічної кризи.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні курсів бакалаврського рівня вищої освіти: економічна теорія, національна економіка, економіка підприємства, основи підприємництва, економічний аналіз.

Головною метою дисципліни є ознайомлення студентів з формуванням сучасного підприємницького середовища в Україні та методами і принципами його соціально-економічного аналізу.

Завдання: проаналізувати фактори впливу на фірму прямого характеру, що сприяють ефективній роботі або ускладнюють її життя та непрямого впливу, тобто через фактори «ближнього» оточення. Розглянути методичні основи PEST-аналізу та SWOT-аналізу.

Компетентності:

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність вирішувати задачі прогнозування процесів розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур із використанням економіко-математичних методів та інформаційних технологій

Програмні результати навчання:

- Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.
- Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.
- Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.
- Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
- Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.
- Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Тема 1. Теоретичні засади соціально-економічного розвитку підприємництва

Сутність соціально-економічного аналізу. Елементи-фактори зовнішнього середовища підприємництва. Фактори мікросередовища (внутрішнього середовища) підприємництва. Етапи дослідження підприємницького середовища.

Тема 2. Поняття ризиків у підприємстві, фактори ризику, його функції

Природа та сутність економічних ризиків. Передумови виникнення ризику. Класифікація ризиків. Управління підприємницькими ризиками.

Тема 3. Важелі державного регулювання підприємницького середовища в Україні.

Роль підприємництва в національній економіці. Фактори, що впливають на нестійкість малого бізнесу. Сприяння розвитку малого бізнесу. Функції державного регулювання економіки (ДРЕ), види та методи ДРЕ.

Тема 4. Методологія формування та впровадження програм соціально-економічного розвитку підприємницького середовища

Методи формування програм соціально-економічного розвитку середовища. Обґрунтування ефективних методів і форм підприємництва.

Змістовий модуль 2. Методичні основи соціально-економічного аналізу підприємницького середовища

Тема 5. Методичні аспекти аналітичного дослідження

Методи аналізу. Підготовка аналітичних матеріалів в публічній сфері. Алгоритм проведення аналітичного дослідження.

Тема 6. Бізнес-планування в соціальному підприємстві

Послідовність планування діяльності соціального підприємства. Ідеї та можливості соціального підприємства. Розробка стратегії для досягнення поставлених цілей.

Тема 7. Середовище формування стратегій соціально-економічного підприємства

Соціальна відповідальність підприємства, їхня національна специфіка, вигоди від неї для суспільства і для бізнесу.

Можливості перетворення соціальної відповідальності на інструмент управління конкурентоспроможністю бізнесу.

Змістовий модуль 3. Аналіз зовнішнього та внутрішнього підприємницького середовища

Тема 8. Конкуренція і аналіз впливу конкуренції на підприємницьке середовище

Сутність та співвідношення понять “ринкові чинники успіху”, “ключові

компетенції”, “конкурентні переваги”.

Властивості конкурентних переваг.

Сфери формування та реалізації конкурентних переваг.

Види та джерела формування конкурентних переваг.

Тема 9. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності

Методичні основи аналітичної оцінки ефективності підприємництва.

Формування та обчислення показників ефективності підприємницької діяльності.

Тема 10. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери підприємства

Інтегральна оцінка ефективності корпоративної соціальної відповідальності підприємства. Нефінансові ризики, пов'язані з діяльністю організації та заходи із запобігання або зниження їх негативного впливу. Методика оцінки ефективності соціальних інвестицій.

Тема 11. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування

Особливості підготовки соціально-економічного аналізу для розробки стратегії розвитку регіону. Методологічні підходи до збору та аналізу даних. Формування описово-аналітичної частини стратегічного плану / профілю громади. Аналіз регіональних та місцевих стратегій розвитку громади.

Тема 12. Аналіз стратегій та програм регіонального соціально-економічного розвитку України

Значення програм соціально-економічного розвитку України. Аналіз програм регіонального соціально-економічного розвитку України

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	л а б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА												
Тема 1. Теоретичні засади соціально-економічного розвитку підприємництва	14	2	2			10	17,5	1	0,5			16
Тема 2. Поняття ризиків у підприємстві, фактори ризику та його функції	14	2	2			10	17,5	1	0,5			16
Тема 3. Важелі	16	2	4			10	17,5	1	0,5			16

державного регулювання підприємницького середовища												
Тема 4. Методологія формування та впровадження програм соціально-економічного розвитку підприємницького середовища	16	2	4			10	10					10
Разом за модулем 1	60	8	12			40	62,5	3	1,5			58
Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА												
Тема 5. Методичні аспекти аналітичного дослідження	16	2	4			10	17,5	1	0,5			16
Тема 6. Бізнес-планування в соціальному підприємстві	11	2	4			5	17,5	1	0,5			16
Тема 7. Середовище формування стратегій соціально-економічного підприємства	11	2	4			5	17,5	1	0,5			16
Разом за модулем 2	38	6	12			20	52,5	3	1,5			48
Змістовий модуль 3. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА												
Тема 8. Конкуренція і аналіз впливу конкуренції на підприємницьке середовище	13	4	4			5	7,5	1	0,5			6
Тема 9. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності	13	4	4			5	7,5	1	0,5			6
Тема 10. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери підприємства	10	4	4			2	6					6
Тема 11. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування	7	2	2			3	6					6
Тема 12. Аналіз	9	2	4			3	6					8

стратегій та програм регіонального соціально-економічного розвитку України													
Разом за модулем 3	52	16	18			18	35	2	1			32	
ІНДЗ курсова робота	30					30	30					30	
Всього	180	30	42			30	78	180	8	4		30	138

5. Теми семінарських та практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА		
Тема 1. Теоретичні засади соціально-економічного розвитку підприємництва	2	0,5
Тема 2. Поняття ризиків у підприємстві, фактори ризику та його функції	2	0,5
Тема 3. Важелі державного регулювання підприємницького середовища	4	0,5
Тема 4. Методологія формування та впровадження програм соціально-економічного розвитку підприємницького середовища	4	
Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА		
Тема 5. Методичні аспекти аналітичного дослідження	4	0,5
Тема 6. Бізнес-планування в соціальному підприємстві	4	0,5
Тема 7. Середовище формування стратегій соціально-економічного підприємства	4	0,5
Змістовий модуль 3. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА		
Тема 8. Конкуренція і аналіз впливу конкуренції на підприємницьке середовище	4	0,5
Тема 9. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності	4	0,5
Тема 10. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери підприємства	4	
Тема 11. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування	2	
Тема 12. Аналіз стратегій та програм регіонального соціально-економічного розвитку України	4	
Всього	42	4

6. Самостійна робота

Перелік завдань для самостійного вивчення	Кількість годин	
	ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Особливості формування підприємницького середовища		
Тема 1. Теоретичні засади соціально-економічного розвитку підприємництва	10	16
Тема 2. Поняття ризиків у підприємстві, фактори ризику та його функції	10	16
Тема 3. Важелі державного регулювання підприємницького середовища	10	16
Тема 4. Методологія формування та впровадження програм соціально-економічного розвитку підприємницького середовища	10	10
Змістовий модуль 2. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємництва		
Тема 5. Методичні аспекти аналітичного дослідження	10	16
Тема 6. Бізнес-планування в соціальному підприємстві	5	16
Тема 7. Середовище формування стратегій соціально-економічного підприємства	5	16
Змістовий модуль 3. Методичні основи соціально-економічного аналізу підприємницького середовища		
Тема 8. Конкуренція і аналіз впливу конкуренції на підприємницьке середовище	5	6
Тема 9. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності	5	6
Тема 10. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери підприємства	2	6
Тема 11. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування	3	6
Тема 12. Аналіз стратегій та програм регіонального соціально-економічного розвитку України	3	8
Всього	78	138

7. Індивідуальна робота

Навчальним планом з вивчення дисципліни «Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища» передбачено написання курсової роботи як форми індивідуальної науково-дослідної роботи студентів. Виконання курсової роботи є завершальним етапом вивчення дисципліни «Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища» метою якого є:

- розширення, закріплення і систематизацію теоретичних знань, придбання навиків практичного застосування цих знань при вирішенні конкретної виробничої, економічної задачі;

- розвиток навиків ведення самостійних досліджень, оптимізації економічних рішень;

- набуття досвіду обробки, аналізу і систематизації результатів теоретичних досліджень та практичних розрахунків.

7.1. Курсова робота

На виконання курсової роботи відводиться три місяці від дня одержання завдання студентом. Протягом відведеного періоду студенти працюють над курсовою роботою самостійно, консультуючись з науковим керівником.

Щоб ефективніше розподілити час, який відводиться на курсову роботу, її виконання доцільно розподілити на такі етапи:

- вивчення літератури, збирання матеріалу і його аналітичний огляд – 1 місяць;
- написання курсової роботи – 1 місяць;
- доробка після перевірки науковим керівником – 15 днів;
- оформлення та подання на кафедру – 14 днів;
- захист курсової роботи – 1 день.

Не пізніше, ніж за два тижні до захисту студент подає курсову роботу науковому керівнику, який перевіряє її та оцінює. Під час перевірки науковий керівник дає їй стислу характеристику, оцінює теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність і обґрунтованість запропонованих рекомендацій, переваги та недоліки, якість і відповідність оформлення роботи.

Досвід рецензування показує, що в курсових роботах зустрічаються такі недоліки:

- відхід від теми (тема курсової роботи передбачає розкриття одних питань, а фактично розкриваються інші);
- безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне;
- невіддале поєднання теорії з фактичним матеріалом;
- переписування матеріалу з друкованих праць без відповідного посилання;
- недотримання методичних рекомендацій щодо оформлення роботи.

У разі негативної оцінки курсова робота повертається студенту, який повинен доопрацювати її з урахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант подати науковому керівнику для повторної перевірки.

Якщо попередня оцінка – позитивна, студент допускається до захисту курсової роботи.

Для керівництва курсовою роботою студента призначається науковий керівник із числа професорів, доцентів, викладачів кафедри. Науковий керівник допомагає студенту:

- визначити тему курсової роботи та правильно її сформулювати;
- визначити шляхи проведення дослідження;
- скласти план наукової роботи і графік виконання дослідження;
- оформити роботу відповідно до вимог щодо наукових досліджень.

Курсова робота повинна бути здана на перевірку не пізніше, ніж за 10 днів до можливого терміну захисту.

Після перевірки роботи керівником і усунення зауважень відбувається захист.

Захист курсової роботи проходить на засіданні комісії, яка створюється і затверджується завідувачем кафедри економічної теорії.

До захисту курсової роботи студент готує виступ на 3-5 хвилин, в якому обґрунтовується актуальність обраної теми дослідження, коротко подається зміст курсової роботи і використані в ній матеріали, наводяться результати проведеного дослідження і загальні висновки. На захисті текст виступу краще викладати усно своїми словами, що підвищує ступінь сприйняття матеріалу.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі керівника курсової роботи. Під час виступу слід чітко, коротко і зрозуміло викласти власні думки. Після виступу студент відповідає на запитання членів комісії.

Робота оцінюється за національною 4-бальною системою та за системою ESTC. Оцінка залежить від ступеня розкриття теми курсової роботи, якості її оформлення і виступу, правильності відповідей на запитання членів комісії.

Оцінювання курсової роботи

Критерій за яким оцінюється робота	Рейтинговий бал
1. Перевірка курсової роботи:	50
- відповідність змісту курсової роботи (проекту) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	30
- самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	5
- наявність елементів науково-дослідного характеру	5
- використання комп'ютерних технологій	5
- відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист курсової роботи (проекту), в тому числі:	50
- доповідь	20
- правильність відповідей на поставлені запитання	30
Всього	100

Орієнтовний перелік тем курсових робіт

1. Вплив факторів зовнішнього середовища підприємництва на ефективність господарської діяльності суб'єкта господарювання.
2. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства та управління його удосконаленням.
3. Аналіз конкурентного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
4. Аналіз фізичного (географічного) середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
5. Аналіз демографічного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.

6. Аналіз соціально-культурного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
7. Аналіз екологічного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
8. Аналіз науково-технічного (технологічного) середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
9. Аналіз правового (юридичного) середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
10. Аналіз економічного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
11. Аналіз політичного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
12. Аналіз міжнародного середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
13. Аналіз ділової активності підприємства та оцінка її впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
14. Аналіз інституціонального середовища (інфраструктура підприємництва) підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
15. Аналіз зовнішнього середовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
16. Аналіз мікросередовища підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
17. Аналіз виробничої ділової активності підприємництва та оцінка її впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
18. Аналіз фінансової ділової активності підприємництва та оцінка її впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
19. Аналіз інноваційної ділової активності підприємництва та оцінка її впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
20. Аналіз інвестиційної ділової активності підприємництва та оцінка її впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
21. Аналіз ринкової ділової активності підприємництва та оцінка її впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
22. Аналіз бізнес-клімату підприємництва та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
23. Оцінка конкурентоспроможності продукції підприємства та основні напрями її підвищення.
24. Оцінка системи управління ризиками в підприємстві та шляхи їх мінімізації.
25. Аналіз податкового середовища підприємництва в аграрній галузі та оцінка його впливу на діяльність суб'єкта господарювання.
26. Соціальне підприємництво як бізнес з особливою місією
27. Оцінка кадрового забезпечення підприємницької діяльності.
28. Соціально-трудова відносина зайнятості.
29. Економічний аналіз в соціально-трудовій сфері.
30. Соціальна відповідальність інноваційного підприємництва
31. Соціальне підприємство як форма реалізації соціального підприємництва
32. Ризики в соціальному підприємстві

8. Методи навчання

Лекція - основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Проблемна лекція - спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома – трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного міркування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів.

Практичне заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Семінарське заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Семінари – дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників семінару по темі що розглядається, а також розвивають мислення, допомагають формувати висновки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб за невеликий проміжок часу висловити як найбільшу кількість ідей, обговорити і здійснити їх колекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією. Використовуються для представлення певних досягнень роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових наукових розробок за допомогою мультимедійних засобів.

Банк візуального супроводження сприяє активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Лекції та семінарські заняття забезпечуються відповідними мультимедійними презентаціями; забезпечується доступ студентів до комп'ютерної техніки та Інтернету.

Індивідуальні завдання з дисципліни «Організація торгівлі» (реферати, тематичні тести, кросворди, тези доповідей та наукові статті) виконуються студентом самостійно при консультуванні викладачем. Допускаються випадки виконання комплексної тематики кількома студентами.

9. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) та підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях

оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів з публікацією тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку "FX", то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний

у терміни, визначені деканатом, прездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

**10. Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища»
Денна форма навчання**

Поточний (модульний) контроль															Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3							
T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	МК	T8	T9	T10	T11	T12	МК	30	100
5	4	3	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
в т.ч. самостійна робота																
2	2	1	1		2	2	2		2	2	2	2	2			
<i>поточний контроль*</i>																
3	2	2	2		3	3	3		3	3	3	3	3			

* бали одержані здобувачами на семінарських/практичних заняттях.

Заочна форма навчання

Поточний (модульний) контроль															Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3							
T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	МК	T8	T9	T10	T11	T12	МК	30	100
5	4	3	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
в т.ч. самостійна робота																
2	2	1	3		2	2	2		2	2	5	5	5			
<i>поточний контроль*</i>																
3	2	2			3	3	3		3	3						

* бали одержані здобувачами на семінарських/практичних заняттях.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Жарун О.В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань та самостійної роботи з курсу “Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища ” для студентів денної форми навчання напряму підготовки 076 „Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”. Умань: 2022. 28 с.
2. Жарун О.В. Методичні рекомендації з підготовки та написання курсової роботи з дисципліни: “Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища ” для студентів денної форми навчання напряму підготовки 076 „Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”. Умань: 2022. 35 с.
3. Жарун О.В. Методичні рекомендації для виконання курсової роботи з дисципліни «Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Умань. 2022.

12. Рекомендована література

Базова

1. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 396 с.
2. Економічна теорія: навч. посіб. за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
3. Кифяк В., Малиш Л. Соціальне підприємництво: проблеми та перспективи. Бізнес Інформ. 2020. № 5. С. 275—280.
4. Косович Б. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 77—81.
5. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.

6. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Суми: Сум. держ. ун-т, 2014. 305 с.
7. Підприємницька діяльність: стратегія економічного розвитку. Наук.-метод. видання. За ред. д-ра екон. наук професора А. В. Чупіса. Суми: Довкілля, 2001. 336 с.
8. Соціальне підприємництво в Україні: Економіко-правовий аналіз / за ред. І. Каменко. EU4youth— Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні. К., 2020. 37 с.
9. Тирпак І. В., Тирпак В. І., Жуков С. А. Основи економіки та організації підприємництва : навч. посіб. К. : Кондор, 2011. 284 с.
10. Управління підприємницьким ризиком. За заг. ред. д-ра екон. наук Д.А. Штефанича. Тернопіль: Економічна думка, 2009. 224 с.
11. Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: навч. посіб. за ред. А.В. Шегди. К. : Знання, 2008. 271 с.

Допоміжна

12. Базилевич В.Д., Попов В.М., Базилевич К.С., Гражевська Н.І. Економічна теорія. Політекономія: підручник.; за ред. В.Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 8-ме вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2012. 703 с.
13. Белякова Г.Я., Чайран Ю.А. Факторы, влияющие на развитие инновационной деятельности. Креативная экономика. 2014. № 11 (95). с. 162-170. URL:<http://www.creativeconomy.ru/articles/41974/>
- Бондарчук Т.Л. Підприємництво як чинник соціальних трансформацій: історичний досвід XIX – початку XX ст. Український соціум. 2017. № 1(60). С. 84–96. URL: http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/US2017/US_1_2017ua/84-96.pdf.
14. Галушка З.І., Комарницький І.Ф. Стратегічний менеджмент. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Рута, 2006. 248 с.
15. Жарун О.В. АНАЛІЗ ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2021. Вип. 98. Ч 2. Економічні науки. С. 69-80
16. Жарун О.В. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬ-КОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ. Інтелект ХХІ. 2021. № 4. С. 31-40.
17. Жарун О.В. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "МИТНІ РЕЖИМИ". Збі-рник наукових праць Уманського НУС. 2021. Вип. 99. Ч 2. Економічні науки. С. 361-372
- 18.4. Жарун О.В. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА – ОСНОВА ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО НАПРЯМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2021. Вип. 99. Ч 2. Економічні науки. С. 124-131
19. Жарун О.В. Застосування економіко-математичного моделювання для прийняття рішення при аналізі ризику використання фінансових ресурсів підприємства // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (1). С. 262-271.

- 20.Жарун О.В. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ В АСПЕКТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ Збірник наукових праць Уманського НУС. 2022. Вип. 100. Ч 2. Економічні науки. С. 170-178
- 21.Колот В.М., Рєпіна І.М., Щербина О.В. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: навч. посіб. Вид. 3-є, без змін. К.: КНЕУ, 2010. 444 с.
- 22.Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Кондор, 2008. 366 с.
- 23.Лігоненко Л.О., Піратовський Г.Л., Молоштан І.В. Підприємництво і бізнес-культура: підручник. за заг. ред. Л.О.Лігоненко К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2011. 508 с.
- 24.Мінченко М.В., Чижов Л.П., Фролков А.В. Планування та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. 442 с.
- 25.Міщенко А.П. Стратегічне управління: Навч. посіб. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. 336 с.
- 26.Микола Коротєєв, Ірина Корман, Олена Манзій, Ольга Семенда, Олена Семенда Аналіз перспектив ринкового обігу сільськогосподарських земель в Україні. Англійською мовою. Проблеми і перспективи менеджменту, 2017. Том 15.- №2. С. 344-354. (Scopus).
- 27.Рівень впровадження цілей сталого розвитку компаніями в Україні URL:http://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2018/01/SDG-Report_print.pdf
- 28.Семенда Д.К., Коротєєв М.А., Семенда О. Вс., Семенда О.В. Економіка підприємства: навч. посібн. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 246с.
- 29.Уолш К. Ключові фінансові показники. Аналіз та управління розвитком підприємства. Пер. з англ. К.: Всеуито: Наукова думка, 2001. 367 с.
- 30.Стратегія розвитку СВБ в Україні до 2020 року URL: [http://svb.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayin i.pdf](http://svb.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayin_i.pdf)

13. Інформаційні ресурси

1. Аграрний сектор України. URL:agroua.net
2. Бібліотеки в Україні. URL: [http:// www. library. univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3)
3. Бібліотеки та науково-інформаційні центри України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
4. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
5. Вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org>
6. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника. URL: [http://www. library. lviv.ua/](http://www.library.lviv.ua/)
8. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: www.minagro.kiev.ua
9. ННЦ «Інститут аграрної економіки». URL: www.iae.kiev.ua

10. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Сайт журналу «Пропозиція». URL: www.propozitsiya.com